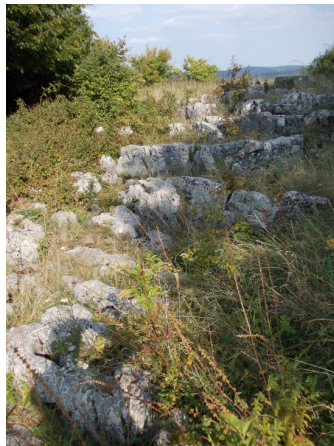

Bakonyi csillagtúra 2018.08.30-09.04.

Nyár végére hatnapos csillagtúrát terveztünk a Magas-Bakonyban, zirci szálláshellyel. Túravezetők a programok sorrendjében: Rimán Erika, Nemes Zsuzsa, Mógor Gabriella.

Augusztus 30-án a csoport közvetlen busszal illetve vonat-busz kombinációval érkező két fele Zircen, a Jeskó Panzióban találkozott. Elfoglaltuk szállásunkat és rövid ebédszünet után már indultunk is első programunkra az **Zirci Apátsági Manufaktúrába, vagyis a sörfőzdébe**, ahol egyórás üzemlátogatás keretében ismerkedtünk a sörfőzde alapításának körülményeivel, a sörfőzés alapanyagaival és technológiájával. Mindeközben megkóstoltuk az apátsági manufaktúra által készített hatféle sör közül a hagyományos pilzeni típusú világos lager, a belga típusú félbarna ale és a szüretlen fehér búzasört. Virágos jókedvvel indultunk neki délutáni túránknak **Olaszfaluba**, hogy bejárjuk az **Eperjes-tanösvényt**. Busszal jutottunk el Olaszfaluba, ahol az Emlékmű megállótól induló Major utcán értünk el az Eperkés-hegyen futó tanösvény kezdő pontjára. Az 5 km hosszú tanösvény a földtani értékei miatt jelentős, mert ezenkívül csak Tatán a Kálvária-dombon láthatók együtt a földtörténeti középkor (mezozoikum) mindhárom korszakának, a triász, a jura és a kréta korszaknak kőzetei. A terület egykor bányaként működött, majd a helyiek összefogása által 2002-ben védetté nyilvánították és kialakították a tanösvényt. A kezdő pontnál láthattuk a mészkő egyik felhasználási formáját, faragott köveket. A tanösvény leglátványosabb részei a kréta mészkőben kialakult zombolyok és a 105 millió éves Eperkés-hegyi mészkő szétterülő táblái. Ez a mészkő attól különleges, hogy pachyodonták, vagyis kemény héjú, zátonyépítő kagylók egykori maradványaiból épült fel. Leereszkedve egy rövid oldalon a Majális rétre értünk, ahonnan egy rövid erdei kitérő után végigsétálunk a mészkőfal mellett, melynek végén visszatértünk a platóra, majd a kiinduló ponthoz.

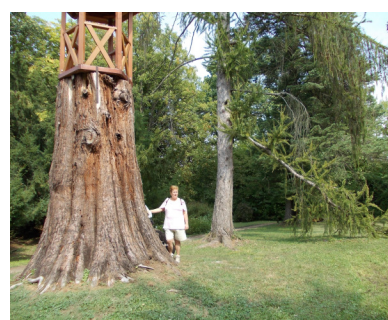
Augusztus 31-én kisvonattal indultunk túránk kiindulási pontjára **Vinyére**. A vasutállomásról aszfaltúton indultunk el, majd a **Hódos-ér** Üdülőházak mellett ráfordultunk zöld sáv túristajelzésre. Ez a Rómer Flórisról - a Bakony-hegység első tudományos kutatójáról és legkiválóbb ismerőjéről, a magyar régészet egyik megalapozójáról – elnevezett, közel 70 km hosszú Emlékút egyik szakasza. A gyönyörű erdőben haladva, az első látnivaló a **Likas-kő** volt. A fák között kiemelkedő szikla belsejébe a víz folyószerű üreget vágott, egyik másiknak bejárata egész érdekes formát mutat. Eltöltöttünk itt kis időt, míg minden oldalról és a tetőről is megszemléljük ezt az érdekes kőszirtet az erdőben. Folytattuk utunkat a **Pápalátó-kő** felé. Ez tulajdonképpen egy sziklaeresz, a plató széle, ahol leülve tiszta időben akár Pápáig ellátni, innen kapta a nevét. Gyönyörű tiszta időben jártunk ott, egészen messzire ellátnak, lehet hogy Pápáig is. A sziklán, a fák alatt szép kis halvány lila virágok nyíltak, leginkább hagyma virágra hasonlítottak. A hegyről egy szurdokvölgyön keresztül indultunk lefelé, de teljesen elzárták az utat bedőltek és a gyom, hogy inkább visszafordultunk és az eddig megtett úton tértünk vissza az Üdülőházakig, majd a vasútállomáshoz.

Röpke két megállót tettünk meg a Cuha-patak völgye felett és már Zircen is voltunk.

Szeptember 1. Az időjárás előrejelzés hatására az erre a napra tervezett Nagyesztergár-Bakonynána túrát elhalasztottuk és inkább a **Borzavár – Szépalmapusztá** túrába kezdtünk bele. Reggel gyenge esőben indultunk és a Magas-Bakony-i túraútvonalak 0 km-ét jelző Bakancs-szobor mellett összetalálkoztunk a helyi túravezetőkkel akik megörültek csoportunknak, azt gondolva, hogy hozzájuk csatlakozunk a mai túrán, de végül csalódottan, túrajelentkező nélkül hagyták ott a teret. Mi a helyi busszal Borzavárra mentünk, ahol az 1894-ben épült katolikus templom melletti kis úton jutottunk fel a kék sáv jelzéshez. Innen gyalog, hol a betonúton, hol az erdőben haladtunk célunk Szépalmapusztá felé. Közben többször is szemünk elé került a Magas- Bakony legmagasabb pontja, a kéktúra útvonal következő bélyegzőhelye, a 709 m magas Kőrös-hegy, mely a tetején 1976-ban állított polgári légiirányítási radar-állomás fehér gömjéről könnyen felismerhető.

De mi nem törtünk ilyen magasra, célunk **Szépalma** volt, az egykori királyi birtok amit 1392-ben Zsigmond király Garai Miklós bánnak adományozott, majd Mátyás király 1483-ban Szapolyai Istvánnak, Szapolyai János későbbi magyar király apjának adományozta a területet, amelyet 1622-ben Eszterházy Miklós nádor vett birtokba. A török időben lerombolt épületeket 1720-ban Eszterházy Ferenc építtette újra. 1758 után V. Eszterházy Imre, Mária Terézia lovassági tábornoka lótenyésztéssel és nemesítéssel kezdett el foglalkozni a birtokon. A napoleoni háborúk és a '48-as szabadságharc kapcsán is keletkeztek történetek az Eszterházy grófok és Szépalma kapcsán. Majd az első világháború utáni években Szépalma a bohém és hírhedten könnyelmű II. Eszterházy Pál birtokában volt, akinek testvérhúga Esterházy Mária Amália , gróf Pejacsevich Mikó Endrével kötött házasságát követően a szépalmai birtok a Pejacsevich családra szállt. A család 1935-től tartózkodott állandóan és véglegesen Szépalmán, ahol a kúria helyett tervezték egy reprezentatív kastély felépítését, de ez nem valósult meg. Pejacsevich Endre gróf nevéhez fűződik az **arborétum** és a szállodától néhány száz méterre található **grófi sírkert** kialakítása is. Itt nyugszik az 1944-ben meghalt Pejacsevich Endre gróf és itt nyugszik fia, a 30 éves korában elhunyt repülőtiszt Pál is. Az ifjabb Endre gróf (sz. 1910.) bátyjához hasonlóan repülőtiszt volt, a háború után, 1945-ben emigrált az Egyesült Államokba. 1962-ben Szépalma a Bábolnai Állami Gazdaság ménese lett, és tovább folytatódott a lótenyésztés és nemesítés. A '80-as évek elejétől a gazdálkodás hanyatlani kezdett, az elhanyagolt épületeket végül 1994-ben egy svájci befektető vásárolta meg, és két év alatt egy 35 szobás hotel és fedett lovarda, valamint kiszolgáló épületek épültek.

A hotel mellett elhaladva egy bronzkori sírmező keresésére indultunk. Sajnos ezt nem találtuk meg, de az útvonalon lévő gyönyörű rétet igen, valamint a rét előtti platót, ahonnan gyönyörű kilátás nyílt a környező hegyekre. Ekkorra már a nap is hétágra sütött, úgyhogy elidőztünk kicsit. Visszaúton az arborétumon keresztül értük el az épületegyüttes kapuját, majd még megnéztük a legelő szürkemarákat is. Borzaváron a vegyesbolt előtt vártuk be a buszt, amivel Tündérmajor és a Pintér-hegyi Bányászlelékmű mellett elhaladva értünk vissza Zircre.

Szeptember 2. A tegnapi esti szakadó eső hatására ma nem túrára indultunk, hanem bebuszoztunk **Veszprémbe**. Olaszfalu és Eplény érintésével ért be a busz a királynék városába. Már az úton kisütött a nap, így szerencsére ragyogó idő fogadott minket. Az állomástól gyalog sétáltunk a Várnegyed felé. Először az Óváros tere értünk be, ahol körbe sétáltunk, majd a Megyeház térről, a Mackó Cukrászda elől induló piros városnéző kisvonattal tettünk egy kört a Völgyhíd, a Séd patak, az Állatkert felé és vissza.

Ezután csoportokra válva bejártuk a Várnegyedet. Volt, aki a Piarista templomban „Hunyadi Mátyás, a keresztény európai kultúra védelmezője – Mátyás király egyházpolitikája és a 15. század egyházművészete” című kiállítást, volt aki a Tegularium – Téglagyűjteményt, vagy a Dubniczay palotában a kortárs kiállítást nézte meg. A Szent Mihály Bazilika és a völgyre letekintő királyi pár szobra a Várnegyed szélén kihagyhatatlan látnivaló volt.

Lefelé még útba ejtettük a Tűztornyot ahol a körerkélyről élvezhető látvány után a kertből meghallgattuk a réztorony óráját, ami minden egész órákor Csermák Antal verbunkos zenéjét játsza. Busszal tértünk vissza Zircre.

Szeptember 3. A mai napon sajnos esőre ébredtünk. Azért az optimizmus jegyében kisvonatra szálltunk, ám már a vonatút alatt látni lehetett, hogy tartós eső lesz. Így csapatunk két részre vált, az egyik fele a vonaton maradt és elment Győrbe városnézésre. Mi nyolcan szerettük volna végigjárni a mai napra tervezett túraútvonalat, így Porva-Csesznek vasútállomáson kiszálltunk, majd miután megtaláltuk a jelzést, Nemes Zsuzsa túravezető irányításával elindultunk az erdőn keresztül **Vinye** irányába. A sáros úton néhol kidőlt fák is nehezítették a haladást, de jókedvünk töretlen maradt.

Hamarosan felértünk egy gyönyörű rétre, melyet körbe-körbe dús lombú erdők szegélyeztek, köztük egy-egy tölgy-matuzsálem. Fából épült magasles jelezte, hogy vadban gazdag a környék. Az eső megcsendesedett, el is állt, így a vadvirág-szőnyeg közepén, idilli környezetben rövid tízórai szünetet tartottunk.

A jelzés a **Cuha-patak** patak medrét követve balra kanyarodott, mi meg utána. A patakparton hajladozó fűzfák alatt sokféle mocsári virág nőtt, a növényeken csak úgy csillogtak az esőcseppek. Gyönyörködtünk a természet szépségében, nem is sejtve, hogy most jön a feketeleves. Az út hirtelen a megáradt patakot keresztezte, nekünk pedig át kellett kelni rajta. Könnyű helyzetben volt, akinek volt vízálló bakancsa, de többünknek le kellett vennünk a cipőnket és mezítláb átkelni a jéghideg vízben. A patak medre tele volt éles kövekkel és nekünk úgy tűnt, hogy mindegyik az élével felfele áll! Igazi túlélő túra lett a mai túra.

Miután szerencsésen átjutottunk a túlsó partra és rendbe szedtük magunkat, az erdőn keresztül tovább indultunk. Helyenként tisztások, asztalok kínáltak pihenőt a turistáknak. A Cuha-patak hűsége társaként végigkísért minket, megáradt vize sárosan hömpölygött a mederben. A meredekebb partszakaszokat változatos sziklaformák, sziklafalak díszítették. Egy erdei tábor jelezte, hogy hamarosan beérünk Vinyére. A patakon átívelő hídról – biztonságos magasból – mindenki elkészítette a saját természetfotóit, majd kiballagtunk a vasútállomásra. A vonat érkezéig még magunkhoz vettünk egy kis frissítőt a büfében, majd hazautaztunk Zircre. Szép napunk volt, összekovácsolta a kis csapatot, nem bántuk meg, hogy a túra mellett döntöttünk, kár lett volna kihagyni.

Szeptember 4. Elérkezett a túra utolsó napja. Ha előző nap esett az eső, most mintha dézsából öntötték volna! Páran összecsomagoltak és hazamentek, de a többség kitartott az eredeti túraterv mellett. A mai napot **Zirc** további megismerésére szántuk. Először átmentünk az arborétum pénztárába és megvettük a jegyet a későbbi tárlatvezetésre, majd átbandukoltunk a **Reguly Antal Múzeumba**, ahol az igazgató fogadott minket. Mint finnugor kutató, ő vezetett minket végig a Reguly Antal életét, munkásságát bemutató „Utazás az ismeretlenbe” című kiállításon. Nagy meglepetéssel talákoztunk **hanti diákok** egy csoportjával, akik testvérvárosi kapcsolat keretében egy másik földrészről jöttek el megismerkedni a velük nyelvrokonságban álló magyarokkal.

A múzeum névadója, Reguly Antal (1819–1858) Zircen született, édesapja a zirci ciszterciák ügyvédje volt, fiát is jogi pályára szánta. Őt azonban érdeklődése másfelé vezette, egy évtizeden át tartó kutatóútja az egyetemi diploma megszerzése utáni nyári európai utazásként indult. Reguly hatalmas terveket kovácsolt, amelyeket aztán folyamatosan átalakított lehetőségei és tapasztalatai alapján. A róla szóló kiállítás három témán keresztül próbálja érzékeltetni hatalmas munkásságát.

Az első terem az ismeretlen kutatónak állít emléket: Reguly magánéletéről alig van adatunk, szinte csak munkái, jegyzetei alapján tájékozódhatunk személyiségéről. Ahogy nekünk ismeretlen, úgy az volt az általa kutatott népek számára is. A kiállítás e kapcsolatokra is kitér. A második terem az ismeretlen nyelv – a nyelv megismerése témát mutatja be. Hogyan birkózott meg Reguly az ismeretlen nyelvek lejegyzésével, hogyan tanulta, tanulmányozta egymás után e nyelveket? A harmadik teremben az ismeretlen tájba lépünk. Reguly műszeres mérések nélkül, rénszarvas pásztorok és halászok elbeszélései alapján elkészítette az Északi-Urál első térképét. Mi volt a célja? Milyen módszereket használt? Milyen hozadékaik vannak térképészeti munkásságának? A kiállítás Reguly megismerési folyamatait nyomon követve próbálja közelebb hozni a látogatókhoz a finnugor nyelveket és népeket.

Térképek, filmek, tárgyi emlékek segítettek megismerni ezt a távoli világot. Talán a legérdekesebb a rénszarvas pásztorok kunyhója volt: az egyik sarokban a gerendáról egy bölcső lógott, körülötte háztartási eszközök, színes ruhák. Három vállalkozó kedvű túratársunk be is öltözött, fejükre lazán megkötött fejkendő, nyakukba gyönyörű gyöngyfüzéses nyakék került. Vezetőnk sokat mesélt a saját utazásai során szerzett élményekről, hanti nyelvű mondókákat adott elő nekünk, hogy megismerjük a rokon nyelv zenéjét és hanti találós kérdéseket tett fel nekünk; volt, amire ki is találtuk a választ.

Hatalmas élményt kaptunk, egy egész napot el tudtunk volna tölteni az igazgatót hallgatva, de már vártak minket az arborétumban. Így megköszöntük a fantasztikusan érdekes vezetést és átmentünk az **arborétum** bejáratához. Ott azzal fogadtak minket, hogy a többnapos hatalmas eső miatt a területen átfolyó Cuha-patak kilépett a medréből, ezért balesetveszély miatt nem engednek be több látogatót, de mivel mi előre megvettük a jegyet, velünk kivételt tesznek. Kedves fiatal hölgy kalauzolt minket végig az arborétumon, bemutatva a gyűjtemény legszebb, legfontosabb részeit. De elvitt minket olyan helyre is, ahová egyébként csoportokat nem szokott, ennek az a prózai oka volt, hogy a megszokott útvonalak egy része a víz miatt nem volt járható és kerülőutakat kellett keresnünk.

Valószínűtlenül félelmetes látványt nyújtott például az a tisztás, ahol jó időben gyerekek szoktak fogócskázni, de a helyén a medréből kilépő patak most hatalmas tóvá duzzadt. Több helyen a patak fölött átívelő fahíd pallójáig ért a víz és zavaros, sáros folyamként hömpölygött tova. Önkéntelenül is eszünkbe jutott Petőfi híres verssora, miszerint „A víz az úr”.

Vezetőnk is gyakran fényképezett, mert még ő sem találkozott ehhez fogható látvánnyal. Haza érkezésünkkor láttuk a tévében, hogy a hirtelen jött árvíz sajnos nagy károkat okozott a környező településeken. Megköszöntük vezetőnk lelkes, érdekes előadását és visszamentünk a panzióba a csomagjainkért.

Itt búcsút vettünk egymástól, hamarosan a csoport egyik része a Budapest felé menő buszon ült, a másik része a vonaton. Ez a táj még sok szép látnivalót kínál a számunkra, elhatároztuk, hogy jövőre ismét eljövünk és fel fogjuk fedezni.

Rimán Erika és Mógor Gabriella túravezetők

A fotókat készítette: Mógor Gabriella